Maa- ja metsätalousministeriö NEUVOSTORAPORTTI MMM2019-00795

RO Uusitalo Laura(MMM) 21.11.2019

Asia
Maatalous- ja kalastusneuvosto 18.11.2019

Kokous
Maatalous- ja kalastusneuvosto 18.11.2019

Suomi esitteli puheenjohtajamaana uuden yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) ympäristö- ja ilmastotoimien mallin. Kaikki jäsenmaat tukivat tavoitetta korkeamman ympäristö- ja ilmastokunnianhimon saavuttamisesta. Suurin osa jäsenmaista suhtautui mallin periaatteeseen lähtökohtaisesti positiivisesti. Muutama jäsenmaa esitti epäilyjä mallin toimimisesta käytännössä. Komissio vetosi jäsenmaita pysymään komission esittämässä mallissa.

Jäsenmaat olivat melko tyytyväisiä komission esittelemiin siirtymäkauden asetusehdotuksiin ja painottivat sujuvan siirtymän tärkeyttä. Osa jäsenmaista totesi, että siirtymäkauden kestoksi ei riitä yksi vuosi.

Unkari esitti huolensa mehiläisalan kasvaneista vaikeuksista ja esitti toimia tilanteen parantamiseksi. Puolet jäsenmaista piti puheenvuoron tukien Unkaria.

Italia toisti huolensa kasvaneesta japonica-riisin tuonnista ja Puola kertoi maissin kasvaneesta tuonnista Ukrainasta.

Komissaari Hogan esitteli saavutettua ratkaisua EU:n ja Kiinan väliseksi sopimukseksi maantieteellisistä merkinnöistä.

Lisäksi Puola kertoi uudesta Afrikkalaisen sikaruton esiintymästä lähellä Saksan rajaa.

1. **Esityslistan hyväksyminen**

Esityslista hyväksyttiin asiakirjan 13920/19 mukaisesti.

2. **A-kohtien hyväksyminen**

a) **Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo**

Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo hyväksyttiin asiakirjan 13930/19 mukaisesti.

b) Lainsäädäntöasioiden luettelo (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

Lainsäädäntöasioiden luettelo hyväksyttiin asiakirjan 13931/19 mukaisesti.

3. YMP vuoden 2020 jälkeen –uudistuspaketti (14051/19)

a) Asetus YMP:n strategisista suunnitelmista

b) Asetus YMP:n rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta

c) Asetus maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä (YMJ)

Keskustelu ympäristö- ja ilmastonäkökohdista

Puheenjohtaja ministeri Leppä esitteli Suomen puheenjohtajamaana esittämän ympäristö- ja ilmastotoimien mallin taustan. CAP:n ympäristö- ja ilmastotoimista käytiin keskustelu heinäkuun maatalous- ja kalastusneuvostossa. Silloin useimmat jäsenmaista kannattivat tavoitteiden asettamista korkeammalle. Jäsenmaat korostivat myös, että kunnianhimoisemmat tavoitteet edellyttävät riittävää rahoitusta, hallinnollisen taakan keventämistä sekä joustavuutta alueellisten erityisolosuhteiden huomioonottamisessa. Heinäkuun jälkeen CAP:n uuden "vihreän arkkitehtuurin" eri osatekijöiden käsittelyssä on edistytty hyvin. Suomi puheenjohtajamaana on kehittänyt asetusehdotuksia eteenpäin.

Suomi on esittänyt ajatuksen siitä, että ympäristö- ja ilmastotarkoituksiin varatulle rahoitukselle vahvistettaisiin yksi yhteinen prosenttiosuus tai jäsenvaltiokohtainen kiinteä euromäärä jäsenmaan saamasta EU-rahoituksesta I ja II pilareiden alla. Tällaisen yhden yhteisen prosenttiosuuden tai kiinteän euromäärän vahvistaminen antaisi jäsenvaltioille myös mahdollisuuden valita joustavammin ensimmäiseen ja toiseen pilariin kuuluvista tukitoimista ne, jotka parhaiten vastaavat jäsenmaiden tarpeita ja olosuhteita. Tämä lisäisi samalla CAP:n ympäristö- ja ilmastovaikutuksen näkyvyyttä ja varmistaisi, että yhteisellä maatalouspolitiikalla todella on yhteinen tavoitetaso.

Suomi esitti jäsenmaille kaksi kysymystä:

> *1. Voisivatko jäsenvaltiot hyväksyä periaatteen, jonka mukaan ympäristö- ja ilmastotavoitteisiin kohdennettaisiin yksi yhteinen rahoitusosuus, joka kattaisi molemmat pilarit, ottaen huomioon, että yksityiskohtia on vielä hiottava edelleen?*
>
> *2. Muodostaisiko puheenjohtajan tausta-asiakirjassa esitetty toimenpidepaketti riittävän vankan mutta joustavan kehyksen, jonka avulla voidaan tehdä tulevan YMP:n ympäristö- ja ilmastotavoitteista aiempaa kunnianhimoisempia?*

Komissaari Hogan totesi korkeamman ympäristö- ja ilmastokunnianhimon tason olevan erityisen tärkeää. Komissaari painotti viljelijöiden tärkeää roolia ympäristö- ja ilmastotoimien tekijöinä. Hän vastusti Suomen esitystä ja vetosi jäsenmaita pysymään komission ehdotuksessa. Komissaari kävi läpi komission ehdotuksen vihreää arkkitehtuuria ja totesi siinä olevan elementit korkeampaan kunnianhimon tasoon. Komissaari totesi olevan mahdollista, että Suomen malli heikentäisi ympäristö- ja ilmastokunnianhimon tasoa. Tietty rahoitusosuus ei takaa toimien hyvyyttä.

Kaikki jäsenmaat tukivat tavoitetta korkeamman ympäristö- ja ilmastokunnianhimon saavuttamisesta.

Suurin osa jäsenmaista suhtautui Suomen puheenjohtajamaana esittämän uuden mallin periaatteeseen lähtökohtaisesti positiivisesti. Neljä jäsenmaata piti komission alkuperäistä ehdotusta parempana ja esitti epäilyjä mallin toimimisesta käytännössä. Muutama jäsenmaa ei vielä ottanut selvää kantaa.

Mallia kannattaneet jäsenmaat perustelivat kantaansa mm. sillä, että malli sekä nostaa ympäristö- ja ilmastokunnianhimon tasoa että samalla tuo kaivattua joustavuutta ottaa huomioon alueelliset eroavaisuudet. Osa jäsenmaista näki mallin lisäävän ympäristö- ja ilmastotoimiin osoitetun rahoituksen läpinäkyvyyttä ja ymmärrettävyyttä.

Mallia vastustaneet jäsenmaat perustelivat kantaansa mm. sillä, että Suomen esittämässä mallissa on liikaa avoinna olevia kohtia. Yksi jäsenmaa totesi, ettei CAP:n ympäristö- ja ilmastotoimiin allokoitu prosenttiosuus saa olla kuitenkaan liian korkea, sillä CAP:lla on muitakin, kuin ympäristö- ja ilmastotavoitteita ja niihin on varattava riittävästi rahoitusta. Yksi jäsenmaa puolestaan totesi, että vapaaehtoinen ekojärjestelmä aiheuttaisi painetta tehdä enemmän ympäristö- ja ilmastotoimia II pilarissa, jolloin ei olisi ehkä riittävästi mahdollisuutta tukea maaseudun kehittämistä.

Sekä mallia kannattaneet että sitä vastustaneet jäsenmaat esittivät kysymyksiä mallin yksityiskohdista ja työtä haluttiin jatkaa teknisellä tasolla. Kysymyksiä esitettiin erityisesti yhteisen prosenttiluvun määrästä, rahoitusosuuden seurannasta sekä ympäristö- ja ilmastotoimiin laskettavien tukimuotojen listasta. Osa jäsenmaista totesi, että vihreän arkkitehtuurin on oltava sellainen, että se takaa tasapuolisen kilpailun ja toimintaympäristön.

Neuvottelujen monivuotisista rahoituskehyksistä (MFF) todettiin vaikuttavan ympäristö- ja ilmastotoimiin allokoitavaan prosenttiosuuteen. Osa jäsenmaista toisti kannan, että rahoituksen ja vaatimusten on oltava tasapainossa.

Moni jäsenmaa halusi ympäristö- ja ilmastotoimien listalle osan perustulotuesta perustellen tätä sillä, että ehdollisuus vaikuttaa positiivisesti ympäristöön ja ilmastoon. Moni jäsenmaa halusi listalle myös epäsuotuisten alueiden tuen (ANC) tai prosenttiosuuden siitä. Muutama jäsenmaa ei kannattanut erillistä prosenttitavoitetta hedelmä- ja vihannessektorin ympäristö- ja ilmastotoimiin. Pari jäsenmaata puolestaan puhui mahdollisimman tiiviin listan puolesta, jotta siihen laskettavat tuet olisivat selkeästi edullisia ympäristölle ja ilmastolle.

Jotkin jäsenmaat ottivat esiin myös muita vihreään arkkitehtuuriin liittyviä kohtia. Moni jäsenmaa esimerkiksi toisti kantansa, että pienet tilat olisi jätettävä ehdollisuuden ulkopuolelle perustellen tätä yksinkertaistamisella.

Lausuma systemaattisen kalkituksen ympäristö- ja ilmastohyödyistä happamilla maatalousmailla

Viron, Latvian, Liettuan ja Puolan ministerit olivat allekirjoittaneet lausuman systemaattisen kalkituksen ympäristö- ja ilmastohyödyistä happamilla maatalousmailla. Jäsenmaat esittivät kalkituksen tukemisesta. Kalkitus edistää hiilen sidontaa maahan, parantaa maan rakennetta, hedelmällisyyttä ja kasvien ravinteiden saantia.

Lausuma liitettiin neuvoston pöytäkirjaan.

4. Asetukset YMP:n siirtymäsäännöistä (13644/19 + ADD1, 13643/19 + ADD1)
Komissio esittelee
Keskustelu

Puheenjohtaja totesi, että siirtymäkauden asetusehdotuksista ensimmäinen koskee rahoituskuria vuodesta 2021 alkaen sekä pilarien välistä joustavuutta vuoden 2020 osalta. Ensimmäinen ehdotus aiotaan saada hyväksyttyä nopeutetulla menettelyllä. Tähänastisten neuvostossa käytyjen asiantuntijakeskustelujen perusteella näyttää siltä, että tämä ehdotus voitaisiin hyväksyä muutoksitta. Myös Euroopan parlamentti on tätä mieltä. Toisessa ehdotuksessa säädetään siirtymäsäännöksistä vuodeksi 2021. Tämä ehdotus edellyttää perusteellisempia keskusteluja neuvostossa ja parlamentissa. Lainsäätäjien tavoitteena on saada ehdotus hyväksyttyä vuoden 2020 puolivälissä.

Komissaari Hogan esitteli siirtymäkauden asetusehdotusten sisältöä. Komissio kertoi esitelleensä siirtymäkauden asetusehdotukset jo maatalouden erityiskomitealle ja työryhmille. Komissio painotti ensimmäisen ehdotuksen nopeaa käsittelyä. Uuteen toimeenpanomalliin siirtyminen on tehtävä joustavasti. Myös toinen ehdotus on käsiteltävä nopeasti eli mielellään ennen kesää 2020. Ehdotuksissa on komission MFF-ehdotuksen mukaiset luvut, mutta neuvosto ja parlamentti voivat mukauttaa niitä MFF-neuvottelujen edettyä. Komissaari muistutti, että siirtymäkaudesta huolimatta ei tule hidastaa työtä CAP-uudistuksen asetusehdotusten eteen ja kansallisten strategiasuunnitelmien valmisteluja on tärkeää jatkaa. Siirtymäkauden asetusehdotusten käsittelyä jatketaan maatalouden erityiskomiteassa ja työryhmissä tulevina viikkoina ja komissio vastaa silloin kysymyksiin lisää.

Jäsenmaat olivat melko tyytyväisiä komission ehdotuksiin ja painottivat sujuvan siirtymän tärkeyttä.

Osa jäsenmaista totesi, että siirtymäkauden kestoksi ei riitä yksi vuosi. Kahta vuotta perusteltiin mm. sillä, että teknisiä kysymyksiä on vielä auki ja että tarvitaan riittävästi aikaa strategisen suunnitelman tekemiseen. Esimerkiksi IT-järjestelmien luomiseen kuluu aikaa. Toisaalta osa jäsenmaista puhui yhden vuoden puolesta, jotta uusi CAP ehtisi olla voimassa riittävän pitkään.

Osa jäsenmaista totesi asetusehdotusten liittyvän MFF-neuvotteluihin. Jäsenmaat ottivat esiin mm. ulkoisen konvergenssin, rahoituksen jatkuvuuden sekä riittävän rahoituksen takaamisen.

Jäsenmaat esittivät kysymyksiä ja huomioita, joita haluavat käsitellä vielä teknisellä tasolla. Kysymykset koskivat esim. monivuotisten tukien kestoa, maaseudun kehittämisohjelmia ja raportointivelvoitteita.

Komissio vastasi kysymyksiin maaseudun kehittämisen ohjelmien jatkosta, että nykyisiä ohjelmia voidaan jatkaa vuoden 2024 loppuun asti. Komissio totesi, että työryhmä- ja asiantuntijatasolla voidaan jatkaa teknistä käsittelyä.

Lausuma siirtymäkauden kansallisista tuista

Bulgaria esitteli Bulgarian, Kyproksen, Tšekin, Unkarin, Puolan ja Romanian yhteisen julkilausuman, joka liittyy siirtymäkauden kansallisiin tukiin siirtymäkauden säännösten osana. Komissio ei ole ehdottanut tuen jatkoa siirtymäkauden asetusehdotuksissa. Jäsenmaat pyytävät julkilausumassa kyseisten tukien jatkoa myös siirtymäkaudella. Maat perustelivat puheenvuoroissaan tuen jatkoa mm. sillä, että tuen keskeyttäminen laskisi merkittävästi sitä saaneiden tilojen tulotasoa.

Komissio totesi olevan perusteltua, etteivät kyseiset tuet ole komission laatimissa siirtymäkauden asetusehdotuksissa. Kyseisiä tukia on pyritty poistamaan vaiheittain.

Lausuma liitettiin neuvoston pöytäkirjaan.

5. Muut asiat

a) Mehiläishoitoalan kasvavat vaikeudet (14036/19)

Unkarin valtuuskunnan tiedotusasia

Unkari esitteli asiakohdan. Mehiläishoitoala tarjoaa elinkeinon koko- tai osa-aikaisesti 600 000 eurooppalaiselle, mutta alan merkitys on tätä suurempi pölyttäjien tärkeyden vuoksi. Mehiläisten määrä on pienentynyt ja tämä vaikuttaa maatalous- ja elintarviketuotantoon sekä kuluttajiin. Lisäksi keinotekoisen hunajan tuonti on kasvanut. Mehiläistenhoitajilla on korkea keski-ikä ja ala ei houkuttele tulonäkymillään. Unkari ehdottaa toimia tilanteen parantamiseksi. Unkari mm. toivoo

komission lisäävän mehiläishoito-ohjelmien rahoitusta, takaavan lisää joustavuutta pilarien välisiin siirtoihin ja lisäävän maantieteellisiä merkintöjä ja mehiläistuotteiden jäljitettävyyttä.

Unkarin lisäksi 13 jäsenmaata piti puheenvuoron. Puheenvuorot pääosin tukivat Unkarin esittämiä toimia ja painottivat asian tärkeyttä. Monet jäsenmaat peräänkuuluttivat hunajatuotteiden alkuperämerkintöjen lisäämistä. Kolmansista maista tuotuja hunajatuotteita pidettiin huonolaatuisempina ja niiden aiheuttavan epäreilua kilpailua EU:n sisämarkkinoilla eurooppalaisille tuottajille. Maat näkivät tärkeänä, ettei kuluttajia johdeta harhaan. Komissiota pyydettiin tekemään tutkimusta, millä toimin mehiläispopulaatioita voitaisiin suojella. Osa maista otti esiin huolen mehiläisiä vaivaamasta varroapunkista.

Komissio totesi, että mehiläiset ovat tärkeitä pölyttäjiä ja komissio on ehdottanut, että mehiläissektori sisällytetään kansallisiin CAP-strategiasuunnitelmiin. Tänä vuonna komissio lisäsi mehiläisalan sektoriohjelmien rahoitusta ja ehdottaa rahoituksen nostoa edelleen. Komission tietojen mukaan mehiläispopulaatioiden määrä ei ole laskenut, vaan itse asiassa se oli vuonna 2018 korkeimmillaan. Unkarissa on havaittu 0,2 % lasku. Komissio julkaisee joulukuussa 2019 mehiläisalan sektoriohjelmista raportin, joka valaisee tilannetta enemmän.

Komissaari muistutti, että hunajalle voi jo nyt hakea menekinedistämistukea ja että hunajatuotteilla on jo maantieteellisiä merkintöjä. Merkinnät kertovat kuluttajille tuotteen olevan laadukas eurooppalainen tuote. Komissaari totesi olevan ministereistä kiinni, mitä he suunnittelevat kansallisiin CAP-strategiasuunnitelmiin. On mietittävä, miten mehiläissektori voi auttaa mm. luonnon monimuotoisuuden tavoitteen saavuttamisessa.

b) Japonica -riisin tuonti EU:hun kasvaa edelleen (14036/19)

Italian valtuuskunnan tiedotusasia

Italia esitteli asiakohdan. Aihetta oli käsitelty Italian pyynnöstä myös heinäkuun maatalous- ja kalastusneuvostossa. EU:ssa otettiin suojalausekkeen nojalla tullit uudelleen käyttöön vuoden 2019 alussa indica-riisille. Puolestaan japonica-riisiä tuodaan edelleen nollatullilla ja sen tuonti on markkinointivuonna 2018/2019 noussut 213 % verrattuna aikaisempaan markkinointivuoteen. Italia pyytää komissiota seuraamaan japonica-riisin tuonnin kehitystä ja vaikutusta EU:n markkinoille sekä laajentamaan suojalauseke koskemaan indica-riisin lisäksi japonica-riisiä.

Italian lisäksi neljä jäsenmaata piti puheenvuoron (ES, PT, RO ja FR). Kyseiset maat ovat kaikki riisintuottajia. Puheenvuorot tukivat Italian esittämiä pyyntöjä. Maat esimerkiksi totesivat, että markkinatilanteen tarkkailu Euroopassa on tärkeää ja että suojalausekkeiden käyttöönotto mahdollistaisi eurooppalaisten tuottajien kilpailukyvyn parantumisen. Myös menekinedistämisen budjetin kasvattamista peräänkuulutettiin. On oltava välineitä markkinoiden tasapainottamiseksi. Tulevat kauppasopimukset kasvattavat suoja- ja markkinatoimien tarvetta.

Komissio vastasi olevansa täysin tietoinen tilanteesta huomanneensa japonica-riisin tuonnin määrän kasvun. Kyseessä on herkkä sektori. Komissaari muistutti, että sektorikohtaiset toimenpiteet ovat mahdollisia uudessa CAP:ssa. Komissio jatkaa markkinoiden tarkkaa monitorointia.

c) Maissin liiallinen tuonti Ukrainasta (14081/19)

Puolan valtuuskunnan tiedotusasia

Puola esitteli asiakohdan. Puola totesi, että Ukrainasta tuodaan paljon maissia ja hinta on laskenut 15 % edelliseen vuoteen verrattuna. Ukrainalainen maissi on halvempaa puolalaiseen verrattuna. Puola epäili Ukrainan kasvinsuojeluaineiden laatustandardeja.

Pari maata jakoi Puolan esittämät huolet. Kilpailua kolmansista maista eri tuotantostandardein tuotetuilla tuotteilla pidettiin epäreiluna. Komissiota pyydettiin seuraamaan tilannetta.

Komissio vastasi, että Puolan osuus EU:n maissin tuonnista on pieni. Komissio ei ole havainnut merkittäviä muutoksia hinnoissa ja totesi, ettei ole perusteita markkinoiden toimintaan vaikuttamiseen.

Afrikkalainen sikarutto (ASF)

Puola kertoi saman asiakohdan sisällä uusia tietoja Afrikkalaisesta sikarutosta. Puola on taistellut viisi vuotta tautia vastaan, mutta edistymisistä huolimatta Puolasta on löytynyt uusi tapaus. Sikaruttoa kantava villisika löytyi kaukana aiemmista esiintymisistä ja läheltä Saksan rajaa. Myös toinen uusi tapaus on löytynyt. Puola on ryhtynyt välittömästi toimiin taudin lisäleviämisen estämiseksi. Puola on mm. rakentanut aitaa ja ottanut taudin torjuntaan mukaan metsästäjät ja armeijan. On tärkeää, että taudin alueellistaminen jatkossakin tunnustetaan kansainvälisesti ja että toimia koordinoidaan eurooppalaisella tasolla.

Saksa totesi tilanteen olevan huolestuttava ja kiitti puolalaisia viranomaisia tehdystä työstä. Saksa painotti rajat ylittävää yhteistyötä.

Muutama jäsenmaa piti aiheesta puheenvuoron ja jakoi huolen taudista. Tarvitaan lisää tietoja taudin leviämistavoista.

Komissio kiitti, että on tehty toimia taudin torjumiseksi. Komissio on tietoinen Puolan uudesta tilanteesta. Komissaari Andriukaitis ja hänen tiiminsä vastaavat asiasta. EU:n hätäeläinlääkintätiimi lähtee alueelle neuvostoa seuraavana päivänä. Komissaari kannusti puolalaisia lisäämään valvontatoimia ja totesi olevansa iloinen, että Puolan ministeri oli todennut itsekin niin.

d) EU ja Kiina – sopimus maantieteellisistä merkinnöistä (14033/19)

Komission tiedotusasia

Komissaari Hogan esitteli asiakohdan. EU ja Kiina saavuttivat yhteisymmärryksen maantieteellisten merkintöjen suojaamista koskevasta sopimuksesta 6.11.2019. Sopimus suojaa 100 eurooppalaista maantieteellistä merkintää. Toinen lista sisältäen 175 maantieteellistä merkintää tulee voimaan neljän vuoden sisällä. Vastaavasti kiinalaisia maantieteellisiä merkintöjä tullaan suojaamaan EU:ssa. Kiina on tärkeä markkina EU:n maatalous- ja elintarviketuotteille. Komissaari totesi, että sopimus on hyvä, ensimmäinen laatuaan Kiinan kanssa ja se voi edesauttaa suurempaa markkinoillepääsyä.

Jäsenmaat kiittivät vuolaasti komissaari Hogania erinomaisesta työstä sopimuksen saavuttamiseksi. Lisäksi jäsenmaat mm. totesivat olevan hyvä, että jäsenmaat olivat yhtenäisiä, vaikka kyseessä olivat pitkät ja vaikeat neuvottelut. Toisaalta myös peräänkuulutettiin täyden suojan takaamista.

Komissaari kiitti kommenteista ja totesi, että sopimus ei ollut itsestäänselvyys. Komissaari mainitsi myös muita viime aikoina aikaansaatuja kauppasopimuksia ja totesi, että työtä on vielä tehtävänä.

Puheenjohtaja kiitti vielä lopuksi komissaari Hogania ja toivotti kaikkea hyvää uudessa tehtävässään kauppakomissaarina. Puheenjohtaja totesi toivovansa, että komissaari pitää uudessa tehtävässäänkin maataloussektorin mielessä.

Suomen edustajat

Ministeri Leppä, ea Haapaniemi, Kaila, Hirvonen, Impiö, Uusitalo (MMM); Kentala-Lehtonen (VNK); Inha (VM); Valonen, Rönty, Kytölä, Fallenius, Huuskonen, Malmberg (EUE)

Asiakirjat

Mainittu asiakohdittain.

Liitteet

Viite

Asiasanat	jaosto maatalous- ja elintarvike (EU 18), maatalouden erityiskomitea, maatalous, maatalous- ja kalastusneuvosto
Hoitaa	**MMM**
Tiedoksi	ALR, EUE, EVIRA, MAVI, RUOKA, SM, STM, TEM, TULLI, UM, VM, VNK, VTV, YM